

رابطه بین سبک فرزند پروری والدین کارکرد خانواده با مشکلات رفتاری کودکان پیش دبستانی

مریم عباس قربانی^۱

فریما نقدی^۲

فصلنامه مدیریت و چشم‌انداز آموزش

سال دوم، شماره اول، بهار ۹۹

تاریخ دریافت: ۹۸/۱۲/۸

تاریخ پذیرش: ۹۹/۳/۲۸

چکیده

هدف پژوهش حاضر رابطه بین سبک فرزند پروری والدین و کارکرد خانواده با مشکلات رفتاری کودکان پیش دبستانی بود. روش این پژوهش، از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه مراکز پیش دبستانی شهر قزوین بودند که به روش خوشه‌ای ۵ مرکز پیش دبستانی به تصادف انتخاب و از هر مرکز پیش دبستانی یک کلاس و از هر کلاس ۲۰ نوآموز به صورت تصادفی انتخاب شد که در مجموع ۱۰۰ نوآموز انتخاب شد. برای اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش از آزمون سنجش خانواده مکستر (FAD)، مقیاس مشکلات رفتاری کودکان کانرز و پرسشنامه سبک‌های فرزند پروری بامریند (۱۹۳۷) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل رگرسیون همزمان استفاده شد. یافته‌های این پژوهش در سطح معناداری $p < 0/05$ نشان داد که بین سبک فرزند پروری والدین و مشکلات رفتاری کودکان رابطه وجود دارد و همچنین بین سبک فرزند پروری والدین و کارکرد خانواده رابطه وجود دارد و همچنین سبک فرزند پروری و کارکرد خانواده پیش‌بینی کننده مشکلات رفتاری کودکان است.

کلیدواژه‌ها: سبک فرزند پروری، مشکلات رفتاری، کارکرد خانواده.

۱. دانشجوی دکتری روان شناسی عمومی. دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت. ایران

maryam.ghorbani99@gmail.com

۲. کارشناس ارشد روانشناسی عمومی، مدیر مسئول فنی مرکز مشاوره ارمان. رشت. ایران

farimanaghdi@gmail.com

مقدمه

مشکلات رفتاری از شایع ترین مسائل در سنین کودکی است و یکی از اصلی ترین علل مراجعه به روان پزشکی و روان شناس کودک محسوب می شود. مشکلات رفتاری به شرایطی اشاره دارد که پاسخ هیجانی و رفتاری کودک با هنجارهای فرهنگی، سنی و قومی تفاوت داشته باشد؛ به طوری که بر عملکرد تحصیلی فرد، مراقبت از خود، روابط اجتماعی و سازگاری فردی تأثیر منفی گذارد (Shokohi yekta, M; Parand, A. 2014). ویژگی های مشکلات رفتاری اثرات شدید و فراگیر بر کودکانی که آنها را تجربه می کنند دارند. می توان گفت طیف این رفتارها عموماً بر دو بعد تقسیم می شود: رفتار برونی سازی شده و درونی سازی شده (Pourtaleb, S. Ghobari Bonab, B. Ghasemzadeh, S. 2019). رفتارهای برونی سازی شده کمتر از حد لازم تحت کنترل هستند (Liukkonen, T, 2017) و مشکلات رفتاری درونی سازی شده شامل رفتارهایی هستند که متمرکز بر خود فرد می باشند و هیجانات منفی در آن نمود دارند (Celano, M. 2018). کنترل افراطی، خشونت، افسردگی مادران، طرد یا تنبیه و استفاده از شیوه های فرزندپروری بی ثبات موجب تشدید مشکلات رفتاری کودکان می شوند (Dadsetan, P. Ghanbari, S. Heydari, M, 2014). در اسکول و پانن (۲۰۱۱) نیز نشان دادند رفتارهای والدینی مثبت موجب کاهش مشکلات رفتاری می شوند. در واقع رفتارهای پدر و مادر به طور مداوم با سلامت روان کودکان در ارتباط است (Schofield, T. 2016). سبک فرزندپروری و تربیت کودکان یکی از مهم ترین وظایفی است که والدین بر عهده دارند. وظیفه آنها در بین فرزندان، سازندگی، آفرینندگی و سازمان دادن فرزند در جهت رسیدن به انسانی کامل، متحرک و مؤثر است تا برای بقای وجود، صیانت نفس و انجام وظایف والدینی و اجتماعی آماده شود (Abedini

۱ externalized behaviors

۲ internalized behavioral problems

۳ Driscoll, K. & Pianta, R. C

۴ parenting styles

Baltork, M. Mir Shamsi, F. 2019). بر اساس مدل بامریند^۱ (۱۹۷۱) سبک‌های فرزندپروری با استفاده از دو بعد رفتار والدین شامل پاسخ‌دهی یا مهرورزی و متوقع بودن یا کنترل کودک تعریف شده‌اند. سبک فرزندپروری استبدادی^۲ (توقع بالا و پاسخ‌دهی پایین) سبکی است که والدین برای کنترل رفتار کودکان با در نظر گرفتن نیازهای کمی و اطاعت کامل کودکان از آن‌ها تلاش می‌کنند؛ در حالی که والدین مقتدر^۳ (توقع بالا و پاسخ‌دهی بالا) برای تشویق کودکان به اظهار بی‌نیازی از دیگران، مجموعه واضحی از مرزها و ارتباط گرم تلاش می‌کنند. در سبک فرزندپروری سهل‌گیر^۴ (توقع پایین و پاسخ‌دهی بالا)، والدین، بیشتر فرزندانشان را قبول دارند؛ اما تعدادی از مرزها و قوانین را برای آن‌ها تعیین می‌کنند (Lotfi, H., Parvin Pour, S. Shahrzad, N. 2019). در مطالعاتی که به منظور بررسی تأثیر نقش خانواده بر مشکلات کودکان طرح‌ریزی شده است بیش از همه به کارکرد خانواده^۵ به عنوان عامل مؤثر بر مسائل و مشکلات کودکان، پرداخته شده است (Pérez-Fuentes, M. D. C. Molero, Jurado, M. D. M. Barragán Martín, A. B. & Gázquez Linares, J. J. 2019; Cummings, E. M. George, M. R. McCoy, K. P. & Davies, P. T. 2012; Lindahl, K. M. Bregman, H. R. & Malik, N. M. 2012). از نظر رویکرد ساختاری، هر خانواده یک ساختار دارد این ساختار زمانی که خانواده در شرایط واقعی قرار داشته باشد شناخته می‌شود (Liu, Q. X. Fang, X. Y. Yan, N. Zhou, Z. K. Yuan, X. J. Lan, J. & Liu, C. Y. 2015). کارکرد سالم یکی خانواده با انطباق‌پذیری و انسجام همراه است و کارکرد ناسالم آن با اجتناب از بحث، احساسات ناخوشایند و عدم اعتماد و احساس امنیت شکل می‌گیرد (Kim, H. Prouty, A. M. Smith, D. B. Ko, M. J. Wetchler, J. L. & Oh, J. E. 2014).

^۱ Baumrind, D.

^۲ authoritarian

^۳ authoritative

^۴ permissive

^۵ family functioning

مدل مک‌مستر از کارکرد خانواده که در اوایل دهه ۱۹۶۰ توسط اپشتاین، بیشاپ و لوین مطرح شد و در دانشگاه مک‌مستر رشد یافت، ابعاد مهم کارکرد خانواده را که اغلب نمود بالینی پیدا می‌کنند مورد توجه قرار می‌دهد (Ghaempour, Z. Esmailian, M. Sarafraz, M. ۲۰۱۹). پژوهش‌ها نشان می‌دهند که حل مسئله (توانایی خانواده برای حل مشکلات)، ارتباط (اثربخشی، وضوح و صحت تبادل اطلاعات در خانواده)، ایفای نقش (توصیف خودکارآمدی بر اساس وظایفی که خانواده محول کرده است)، آمیختگی عاطفی^۱ (توانایی اعضای خانواده برای پاسخ به احساسات مناسب)، پاسخگویی عاطفی^۲ (کیفیت علاقه، نگرانی و سرمایه‌گذاری اعضای خانواده برای یکدیگر) و کنترل رفتار (توصیف استانداردها برای رفتار) ابعاد مهمی از کارکرد یک خانواده را در بر می‌گیرند که در مدل مک‌مستر به آن توجه شده است (Archambault, R. Mansfield, A. K. Evans, D. & Keitner, G. I. 2014). مطالعات پیرامون رابطه متغیرهای مطالعه حاضر نشان داده‌اند کارکرد خانواده و سبک‌های فرزندپروری مشکلات رفتاری کودکان را پیش‌بینی می‌کنند (Karzareh, S. Abdi, M. Heidari, M. 2015). هرچه میزان عملکرد خانواده بهتر باشد، دانش آموزان با مشکلات رفتاری کمتری مواجهه هستند (Jamshidzadeh, H; Mohammadzadeh, B; Bilavi, K; Mehrabi, M. ۲۰۱۶). کارکرد خانواده در بروز رفتارهای ضداجتماعی نوجوانان نقش دارد (Chang, L. Y. 2016). استفاده از سبک‌های فرزندپروری سهل‌گیرانه پیش‌بینی کننده قوی مشکلات رفتاری در کودکان است و شیوه مسئولانه حاکی از روش صحیح تربیتی است که از بروز مشکلات رفتاری در فرزندان جلوگیری می‌نماید (Rahimi, M; Rahimi, F. 2015). سبک‌های والدین در رابطه بین فقر و مشکلات رفتاری کودک نقش میانجی دارند (Kaiser, T. Li, J. Pollmann-Schult, M. &

^۱ Mc Master

^۲ affective involvement

^۳ affective responsibility

(Song, A. Y. 2017). با توجه به اهمیت شیوه فرزندپروری و اثرات آن بر ایجاد مشکلات رفتاری کودکان لازم است که کارکرد خانواده را بررسی کنیم؛ بنابراین اهمیت تحقیق حاضر در این است با توجه به اینکه بین فرزندپروری و مشکلات رفتاری کودکان رابطه معناداری وجود دارد می‌توان در مورد بهترین آموزش شیوه فرزندپروری اقدام کرد تا بدین طریق از شدت مشکلات رفتاری کودکان کاسته شود. از این رو، این فرضیه در مطالعه حاضر مطرح می‌شود که: سبک فرزندپروری والدین و کارکرد خانواده، مشکلات رفتاری کودکان را پیش‌بینی می‌کند.

روش پژوهش

روش این پژوهش همبستگی بوده است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه کودکان پیش‌دبستانی شهر قزوین بوده‌اند. روش نمونه‌گیری در این پژوهش، روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای است بدین ترتیب که از بین مراکز پیش‌دبستانی شهر قزوین که شامل ۴۹۵ مرکز بود، با استفاده از روش خوشه‌ای ۵ مرکز پیش‌دبستانی به‌طور تصادفی انتخاب و از هر مرکز پیش‌دبستانی یک کلاس و از هر کلاس ۲۰ نوآموز به‌صورت تصادفی انتخاب شدند که در مجموع ۱۰۰ نوآموز انتخاب شده‌اند ($n=100$). در این پژوهش از سه ابزار برای اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش استفاده شده است که عبارت‌اند از آزمون سنجش خانواده مک مستر (FAD)؛ مقیاس مشکلات رفتاری کودکان کانرز و پرسشنامه سبک‌های فرزندپروری بامریند (Baumrind, D. 1937). (۱۹۳۷).

آزمون سنجش خانواده مک مستر: آزمون سنجش خانواده (FAD) به‌منظور سنجش کارکرد خانواده تنظیم شده است که در سال ۱۹۸۳ توسط اپشتاین و همکاران ساخته شد. تحلیل عاملی نشان می‌دهد که این مقیاس هفت بعد کارکرد را می‌سنجد که عبارت‌اند از حل مسئله (گویه های ۲-۱۲-۲۴-۳۸-۵۰-۶۰)، ارتباط (گویه های ۳-۱۴-۱۸-۲۹-۴۳-۵۲-۵۹)،

۱ Family Assessment Device (FAD)

نقش‌ها (گویه های ۴-۱۰-۱۵-۲۳-۳۰-۳۴-۴۰-۴۵-۵۳)، پاسخ‌دهی عاطفی (گویه های ۵-۹-۱۹-۲۸-۳۹-۴۹-۵۷)، همراهی عاطفی (گویه های ۱۳-۲۱-۲۲-۲۵-۳۳-۳۷-۴۲-۵۴)، کنترل رفتار (گویه های ۷-۱۷-۲۷-۳۲-۴۴-۴۷-۴۸-۵۵-۵۸) و کارکرد کلی (گویه های ۱-۶-۸-۱۱-۱۶-۲۰-۲۶-۳۱-۳۶-۴۱-۴۶-۵۱-۵۶) که ترکیبی از شش بعد است. نمره‌گذاری در این پرسش‌نامه به هر سؤال ۱ تا ۴ نمره داده می‌شود. کاملاً موافق=۱، موافق=۲، مخالف=۳، کاملاً مخالف=۴. به سؤال‌ها (عباراتی) که توصیف عملکرد ناسالم خانواده، معکوس نمره داده می‌شود. نمرات کمتر نشانه عملکرد سالم‌تر است. میانگین پاسخ به سؤال‌ها که هریک بین ۱ (سالم) تا ۴ (ناسالم) می‌شود. برای به دست آوردن نمرات هفت مقیاس محاسبه می‌گردد. سؤال‌هایی که در ابزار نمرات معکوس گرفته‌اند عبارت‌اند از (۱-۷-۸-۹-۱۱-۱۳-۱۴-۱۵-۱۷-۱۹-۲۱-۲۲-۲۳-۲۵-۲۷-۲۸-۳۱-۳۳-۳۴-۳۵-۳۷-۳۹-۴۱-۴۲-۴۴-۴۵-۴۷-۴۸-۵۱-۵۳-۵۴) (Epstein, N. B. Baldwin, L. M. & Bishop, D. S. 1983). نتایج به دست آمده از مطالعه (Yousefi, N. 2012) با استفاده از روش تحلیل عاملی به شیوه چرخش متمایل از نوع ابلیمین مستقیم، هفت عامل شیوه سنجش خانوادگی مک مستر را نشان داد و با تحلیل عامل تأییدی آن‌ها برآزش شدند. ضرایب پایایی همسانی درونی از جمله آلفای کرونباخ و تصنیف برای ۶۰ ماده و هفت عامل رضایت‌بخش بودند. همچنین ضرایب روایی همگرا و واگرا شیوه سنجش خانوادگی مک مستر با پرسشنامه الگوهای ارتباطی، پرسشنامه کانون مهار خردی مقیاس‌های واکنش عاطفی و امتزاج با دیگران به ترتیب ۰/۴۶، ۰/۳۶، ۰/۴۱، ۰/۴۳- به دست آمده است.

مقیاس مشکلات رفتاری کودکان کانرز- فرم والد: مقیاس مشکلات رفتاری کودکان کانرز- فرم والد، توسط (Goyette, C. H. Conners, C. K. & Ulrich, R. F. 1978) ساخته شده است و توسط (Reitman, D. Hummel, R. Franz, D. Z. & Gross, A. M. 1998) تجدیدنظر و نسخه جدید آن چاپ شده است. گویه های این مقیاس روی یک طیف چهاردرجه‌ای لیکرت از صفر (هرگز) تا ۳ (خیلی زیاد) نمره‌گذاری می‌شوند. از بین ۴۸

گویه، ۲۶ گویه آن مربوط به اختلال کاستی توجه/ بیش فعالی است که شامل دو زیرمقیاس بیش فعالی (۱۶ گویه) و فقدان توجه (۱۰ گویه) می‌شود. دامنه نمره‌های ۲۶ گویه مربوط به اختلال کاستی توجه/ بیش فعالی، بین ۰ تا ۷۸ قرار دارد. از این ابزار برای قطعی شدن تشخیص اختلال کمبود توجه- بیش فعالی آزمودنی‌ها استفاده می‌شود (Weisani, M. Yailagh, M. S. Alipour, S. & Honarmand, M. M. 2015). ریلی (Reilly, C. J. 2011) گزارشی نموده است (۰/۸۹) که در پژوهش خود ضریب پایایی این مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ (۰/۸۹) گزارش نموده است (Weisani, M. Yailagh, M. S. Alipour, S. & Honarmand, M. M. 2015). در مطالعه (Weisani, M. Yailagh, M. S. Alipour, S. & Honarmand, M. M. 2015) برای تعیین ضریب پایایی مقیاس مشکلات رفتاری کودکان کانرز- فرم والد، از یک نمونه ۳۶۰ نفری از دانش آموزان پسر پایه‌های اول، دوم، سوم و چهارم دوره ابتدایی شهر سنندج استفاده شد. با استفاده از روش آلفای کرونباخ، تنصیف اسپیرمن- براون و گاتمن ضرایب پایایی کل مقیاس به ترتیب ۰/۹۱، ۰/۹۰ و ۰/۹۰، ضرایب پایایی زیرمقیاس فقدان توجه به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۷۶ و ۰/۷۵ و ضریب پایایی زیرمقیاس بیش فعالی به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۸۴ و ۰/۸۳ به دست آمد. همچنین در پژوهش مذکور برای بررسی روای مقیاس مشکلات رفتاری کودکان کانرز- فرم والد، از روش تحلیل عامل تأییدی استفاده شد و نتایج آن مورد تأیید قرار گرفت.

پرسشنامه سبک‌های فرزندپروری: این پرسشنامه در سال ۱۹۳۷ توسط بامریند ساخته شده است. این پرسشنامه حاوی ۳۰ سؤال است که ۱۰ جمله از آن به شیوه سهل گیرانه ۱۰ جمله به شیوه مستبدانه و ۱۰ جمله به شیوه مقتدرانه اختصاص دارد. در مقابل هر سؤال ۵ ستون با عناوین کاملاً موافقم، موافقم، تقریباً مخالفم، مخالفم، کاملاً مخالفم قرار دارد که به ترتیب از ۰ تا ۴ نمره‌گذاری می‌شود. با جمع نمرات سؤالات مربوط به هر شیوه، ۳ نمره مجزا به دست می‌آید. سؤالات ۱-۶، ۱-۶، ۲۴-۲۸، ۱۰-۱۴، ۱۷-۱۹، به شیوه سهل گیرانه، سؤالات ۲۹-۲۶، ۲۵-۱۸، ۱۶-۱۲-

۲-۳-۷-۹ به شیوه استبدادی و سؤالات ۴-۵-۸-۱۱-۱۵-۲۰-۲۲-۲۳-۲۷-۳۰ نیز به شیوه مقتدرانه اختصاص دارد. در مطالعه (Minaei, A. & Nikzad, S.2017) ساختار عاملی پرسشنامه، بر اساس شاخص‌های برازش و شاخص‌های بهبود در تحلیل عاملی تأییدی توسط نرم‌افزار AMOS مورد آزمون قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد در پرسشنامه شیوه‌های فرزندپروری به‌استثنای ماده‌های ۲۴، ۸، ۱۳ و ۱۸، بقیه ماده‌ها عوامل از پیش تعیین شده پرسشنامه را می‌سنجند و سؤالات پرسشنامه، دارای روایی نسبتاً مطلوبی هستند. همچنین برای محاسبه اعتبار کل پرسشنامه از آلفای طبقه‌ای و برای محاسبه اعتبار خرده مقیاس‌ها از ضریب گاتمن استفاده گردید. نتایج نشان‌دهنده اعتبار نسبتاً خوب پرسشنامه و خرده مقیاس‌های آن بود. جهت آزمون فرضیه پژوهش از جمله تحلیل رگرسیون استفاده شده است.

یافته‌های تحقیق

شاخص‌های مرکزی و پیرامونی متغیرهای پژوهش در جدول ۱ نشان داده شده‌اند.

جدول ۱. شاخص‌های مرکزی و پراکندگی متغیرهای پژوهش

متغیر	تعداد آزمودنی	میانگین	میانه	انحراف نما	انحراف معیار	کوچک‌ترین مقدار مشاهده شده	بزرگ‌ترین مقدار مشاهده شده	دامنه تغییرات
فرزندپروری	۱۰۰	۹۴/۰۴	۹۵	۸۹	۸/۴۱	۷۳	۱۱۲	۳۹
اختلال کودک	۱۰۰	۸۰/۰۸	۷۷/۵	۶۶	۱۵/۶۵	۵۲	۱۲۹	۷۷
کارکرد خانواده	۱۰۰	۱۱۴/۵۹	۱۱۴	۱۱۴	۱۹/۹۳	۶۳	۱۶۶	۱۰۰

همان‌طور که در جدول ۱ به‌صورت یافته‌های پژوهشی حاصل گردیده بیشترین انحراف معیار مربوط به متغیر کارکرد خانواده است که نشان از پراکندگی این متغیر نسبت به سایر متغیرها است و کمترین مقدار انحراف معیار مربوط به متغیر فرزندپروری است و در نتیجه کمترین مقدار پراکندگی مربوط به این متغیر است.

برای آزمون نرمال بودن متغیرها، از روش کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شده است. جدول ۲ شامل آماره آزمون کولموگروف-اسمیرنوف و سطح معنی داری متغیرهای پژوهش است.

جدول ۲. آزمون نرمال بودن متغیرهای پژوهش

شاخص	تعداد	میانگین	Z مقدار
سبک فرزندپروری والدین	۱۰۰	۹۴/۰۴	۰/۷۱۱
مشکلات رفتاری کودکان	۱۰۰	۸۰/۰۸	۰/۷۸۰
کارکرد خانواده	۱۰۰	۱۱۴/۵۹	۰/۵۵۲

با توجه به اینکه مقادیر (Z) کلموگروف - اسمیرنوف بین (۱/۹۶+) تا (۱/۹۶-) قرار دارند، لذا داده‌ها از توزیع نرمال برخوردار هستند؛ بنابراین استفاده از آزمون پارامتریک در فرضیه پژوهش منطقی است.

فرضیه پژوهش: سبک فرزندپروری والدین و کارکرد خانواده، مشکلات رفتاری کودکان را پیش‌بینی می‌کند.

جهت بررسی این فرضیه از روش رگرسیون همزمان استفاده شد که نتایج آن در جدول ۳ و ۴ گزارش شده است.

جدول ۳. نتایج خلاصه مدل رابطه سبک فرزندپروری و کارکرد خانواده

R	R ²	تعدیل شده R ²	خطای استاندارد
۰/۳۸۹	۰/۱۵۲	۰/۱۳۴	۱۴/۵۶۹

همان گونه که در جدول ۳ مشاهده می‌شود مقدار ضریب همبستگی پژوهش (R=۰/۳۸۹) است که بیانگر همبستگی بین مجموعه متغیرهای پیش‌بینی کننده سبک فرزندپروری و کارکرد خانواده و متغیر ملاک (مشکلات رفتاری کودکان) است و مقدار ضریب تعیین (R² = ۰/۱۵۲) بیانگر واریانس مشترک است و از آنجا که مقدار ضریب تعیین (R²) به حجم نمونه و تعداد

متغیرهای مستقل حساس است در نتیجه برای تعدیل R2 و منعکس کردن حساسیت R2 به تعداد متغیرهای مستقل و حجم نمونه از R2 تعدیل شده استفاده می شود که مقدار آن ۰/۱۳۴ است.

جدول ۴. نتایج آزمون تحلیل واریانس برای بررسی معنادار معادله رگرسیون

منابع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجموع مجذورات	F	سطح معناداری
مقدار رگرسیون	۳۶۷۹/۷۰	۲	۱۸۳۹/۸۵		
مقدار باقی مانده	۲۰۵۸۹/۶۵	۹۷	۲۱۲/۲۶	۸/۶۶	۰/۰۰۰۱
کل	۲۴۲۶۹/۳۶	۹۹			

همان گونه که در جدول ۴ مشاهده می شود، با توجه به این که مقدار F محاسبه شده ($F = ۳۵/۲۵۲$) است با توجه به درجه آزادی (۹۷ و $df=۲$) مقدار سطح معناداری محاسبه شده (۰/۰۰۰۱) است و از (۰/۰۱) کوچک تر است در نتیجه مقدار F محاسبه شده در سطح ۹۹ درصد اطمینان از لحاظ آماری معنادار است که بیانگر این است که حداقل یکی از متغیرها در پیش بینی متغیر ملاک (کارکرد خانواده) مؤثر است و در واقع یعنی نتایج رگرسیون و ضرایب رگرسیون قابل توجه و بررسی می باشد و معادله رگرسیون معنادار است.

جدول ۵. ضرایب تأثیر رگرسیون سبک فرزندپروری و کارکرد خانواده بر مشکلات رفتاری کودکان

مدل	ضرایب استاندارد نشده		ضرایب استاندارد شده	
	خطای استاندارد	b	Beta	t
عدد ثابت (عرض از مبدأ)	۱۸/۸۰۱	۱۷/۱۸۴	-	۱/۰۹
فرزندپروری	۰/۳۶۹	۰/۱۷۸	۰/۱۹۸	۲/۰۷
عملکرد خانواده	۰/۲۳۲	۰/۰۷۵	۰/۲۹۵	۳/۰۸

با توجه به نتایج جدول ۵ مقدار آماره t برای سبک فرزندپروری ($t = ۲/۰۷$) با سطح معناداری (sig = ۰/۰۴۱) است و با توجه به این که سطح معناداری محاسبه شده کوچک تر از ۰/۰۵ است ($۰/۰۴۱ < ۰/۰۵$) در نتیجه آماره t متغیر سبک فرزندپروری معنادار است که بیانگر تأثیر ضریب رگرسیون استاندارد شده ($\beta = ۰/۱۹۷$) متغیر سبک فرزندپروری بر متغیر مشکلات

رفتاری کودکان است، همچنین مقدار آماره t برای متغیر کارکرد خانواده ($t = 3/08$) با سطح معناداری ($sig = 0/003$) است و با توجه به این که سطح معناداری محاسبه شده کوچک تر از $0/01$ است در نتیجه آماره t متغیر کارکرد خانواده معنادار است که بیانگر تأثیر ضریب رگرسیون استاندارد شده ($\beta = 0/295$) متغیر شناخت بر متغیر عملکرد خانواده است.

بنابراین فرضیه پژوهش «سبک فرزند پروری و کارکرد خانواده، مشکلات رفتاری کودکان را پیش بینی می کنند» مورد تأیید قرار می گیرد و با توجه به ضریب رگرسیون استاندارد شده سبک فرزند پروری و کارکرد خانواده معادله رگرسیونی فرضیه عبارت است از:

$$\beta) = \hat{Y} \cdot (x1 +) \beta 2 \cdot X2)$$

(کارکرد خانواده. $0/295$) + (سبک فرزند پروری. $0/198$) = مشکلات رفتاری کودکان

بحث و نتیجه گیری

نتایج حاصل از بررسی یافته های پژوهش نشان داد که بین شیوه های فرزند پروری با مشکلات رفتاری کودکان رابطه وجود دارد یعنی می توان عنوان نمود که سبک فرزند پروری والدین می تواند بر مشکلات رفتاری کودکان تأثیر گذار باشد و بیانگر تقریباً ۵ درصد واریانس مشترک بین سبک فرزند پروری والدین و مشکلات رفتاری کودکان است که یافته های تحقیق حاضر با یافته های (Kaiser, T. Li, J. Pollmann-Schult, M. & Song, A. Y. 2017; Rahimi, M; Rahimi, F. 2015; Karzareh, S. Abdi, M. Heidari, H. 2015) هم خوانی دارد؛ بنابراین یافته های تحقیق حاضر تأییدی بر یافته های قبلی است. در بیشتر تحقیقات بیشترین سهم به نقش سبک های فرزند پروری والدین در کاهش یا افزایش مشکلات رفتاری فرزندان تأکید شده است بنابراین می توان چنین تبیین کرد که چنانچه خانواده هایی از سبک های مقتدرانه برخوردار باشند می توانند در تربیت فرزندان شان به گونه ای منطقی و عقلانی عمل کنند و هرگونه افراط و تفریط در رفتار کاهش می یابد. در نتیجه میزان مشکلات رفتاری فرزندان

کاهش می‌یابد؛ اما چنانچه خانواده‌ها دارای سبک‌های فرزندپروری سهل‌گیرانه یا مستبدانه باشند فرزندان از آن‌ها حرف‌شنوی‌های لازم را نخواهند داشت. به‌طوری‌که روحیه استقلال‌طلبی در آن‌ها ضعیف شده و احتمالاً عزت‌نفس آن‌ها کاهش می‌یابد؛ بنابراین می‌توان چنین گفت که نوع سبک‌های فرزندپروری در ایجاد مشکلات رفتاری فرزندان یا کاهش آن تأثیرگذار است. یافته دیگر پژوهش نشان داد که کارکرد خانواده، مشکلات رفتاری کودکان را پیش‌بینی می‌کند. این یافته با نتایج (Jamshid, L. Y L. at el. 2016; zadeh, H. at Chang, L. Y L. at el. 2016; Karzareh, S. at el, 2015) همخوانی دارد. در این پژوهش که به‌منظور رابطه سبک فرزندپروری و کارکرد خانواده با مشکلات رفتاری کودکان پیش‌دستانی انجام شد، کارکرد خانواده و سبک فرزندپروری با مشکلات رفتاری کودکان رابطه مستقیم وجود دارد خانواده کودکانی که کودکانشان مشکلات رفتاری داشتند در نحوه تربیت و عملکرد خانواده همین‌طور در نوع سبک فرزندپروری عملکرد ضعیف‌تری نسبت به کودکان سالم، داشتند. به‌عبارت‌دیگر خانواده کودکان با مشکلات رفتاری با ویژگی‌هایی چون اختلاف والدین در نگرش‌های فرزندپروری، عدم نزدیکی عاطفی والدین، تعاملات همراه با ضدیت اعضای خانواده، عدم انسجام در خانواده وجود داشت. خانواده یک‌کانون فرهنگی - اجتماعی مهم و مؤثر بر جنبه‌های روانی فرزندان به شمار می‌آید. با افزایش ارتباط و انسجام در خانواده مطمئناً کودکان سالم‌تری تربیت می‌شوند. کارکرد خانواده اثرات کاملاً مستقیمی روی فرزندان بجای می‌گذارد همین‌طور شیوه‌های مختلف فرزندپروری و اگر کم‌کاری یا کوتاهی در زمینه تربیت باشد، اثرات نامطلوبی روی فرزندان بجای می‌گذارد که گاهی جبران‌ناپذیر است و خود باعث بروز مشکلاتی خواهد شد که گاهی سالیان سال باقی است. کارکرد خانواده به‌عنوان تأمین‌کننده سلامت جسمی و روانی اعضا خانواده است. از طرفی خانواده می‌تواند سلامت جسمی و روحی آن‌ها را تضمین کند و از طرفی می‌تواند چه به‌صورت مستقیم و چه غیرمستقیم سلامت جسمی و روحی را به خطر بیندازد و مشکلاتی جدی برای فرزندان ایجاد کند.

در یک نتیجه‌گیری کلی می‌توان گفت مناسب‌ترین شیوه فرزندپروری سبک مقتدرانه است والدین مقتدر درخواست‌های معقولی از فرزندشان دارند و درعین حال صمیمیت و محبت زیادی نشان می‌دهند. اختلاف والدین در نگرش‌های فرزندپروری با تعداد زیادی از اختلالات رفتاری مثل شکایات جسمانی و افسردگی، اضطراب و سایر مشکلات رفتاری همبستگی دارد. پایه و اساس شیوه فرزند پروری مبین تلاش‌های والدین برای کنترل و اجتماعی کردن کودکانشان است. شیوه‌های تربیتی والدین بر چگونگی مشکلات رفتاری کودکان تأثیر می‌گذارند. شیوه‌های فرزندپروری نقش مهمی در کارکرد خانواده و کارکرد خانواده نقش مهمی در سلامت روانی کودکان دارد. خانواده به‌عنوان مهم‌ترین محیطی است که کودک را از کیفیت رفتاری و روابط انسانی آگاه می‌سازد. طبق نظر اکثر روان‌شناسان تجارب اولیه زندگی که غالباً در محیط خانواده صورت می‌پذیرد. زیربنای فکری کودک را تعیین می‌کند. از این رو بسیاری از مشکلات رفتاری کودکان به‌منزله روابط معیوب اعضای خانواده با یکدیگر است. درنهایت، با توجه به اینکه متغیر عملکرد خانواده (۲۹۵ درصد) و متغیر فرزندپروری (۱۹۸ درصد) است، نتایج نشان می‌دهد که متغیر عملکرد خانواده از متغیر فرزندپروری در ایجاد مشکلات رفتاری فرزندان مؤثرتر است و پیش‌بینی کننده مشکلات رفتاری کودکان است.

از جمله محدودیت‌های مطالعه حاضر می‌توان به عدم کنترل و بررسی برخی متغیرها که می‌تواند در متغیرها مؤثر باشند، اشاره نمود. پیشنهاد می‌شود متغیر سبک شیوه‌های فرزندپروری و کارکرد خانواده با سایر متغیرها همانند مشکلات تحصیلی، پیشرفت تحصیلی، توفیق تحصیلی و... نیز اجرا شود. همچنین پیشنهاد می‌شود با توجه به رابطه معناداری بین سبک فرزندپروری با مشکلات رفتاری کودکان پیشنهاد می‌شود، جهت بهبود مشکلات رفتاری کودکان، به سبک‌های فرزندپروری توجه شود.

Reference

Abedini Baltork, M. Mir Shamsi, F. (2019). Correlation between Resilience and Mental Health with Lifestyle and Parenting Styles of

- Veterans' Spouses A Case Study of Ardakan City. *Iranan Journal of War Public Health*, 11(3),161-167. (In Persian).
- Archambault, R. Mansfield, A. K. Evans, D. & Keitner, G. I. (2014). Using the tenets of the Problem-Centered Systems Therapy of the Family (PCSTF) to teach the McMaster approach to family therapists. *Family process*, 53(4), 640-655.
- Baumrind, D. (1971). Current patterns of parental authority. *Developmental psychology*, 4(1p2), 1.
- Baumrind, D. (1973). The development of instrumental competence through socialization. In *Minnesota symposium on child psychology* (Vol. 7, pp. 3-46).
- Celano, M. (2018). *Children with emotional and behavioral disorders: Systemic practice*. Momentum Press.
- Chang, L. Y. Wu, C. C. Lin, L. N. Yen, L. L. & Chang, H. Y. (2016). The effects of sleep problems on the trajectory of antisocial behavior from adolescence through early adulthood in Taiwan: family functioning as a moderator. *Sleep*, 39(7), 1441-1449.
- Cummings, E. M. George, M. R. McCoy, K. P. & Davies, P. T. (2012). Interparental conflict in kindergarten and adolescent adjustment: Prospective investigation of emotional security as an explanatory mechanism. *Child development*, 83(5), 1703-1715.
- Dadsetan, P. Ghanbari, S. Heydari, M. (2014). The Effectiveness of Behavioral Parent Training on Reducing Externalizing Problems in 7 to 9 Years Old Children, *Journal of Psychology*, 17(4), 401. (in Persian).
- Driscoll, K. & Pianta, R. C. (2011). Mothers' and Fathers' Perceptions of Conflict and Closeness in Parent-Child Relationships during Early Childhood. *Journal of Early Childhood & Infant Psychology*, (7).
- Epstein, N. B. Baldwin, L. M. & Bishop, D. S. (1983). The McMaster family assessment device. *Journal of marital and family therapy*, 9(2), 171-180.
- Ghaempour, Z. Esmailian, M. Sarafraz, M. (2019). Emotion regulation in adolescents: the predicting role of family function and attachment. *Thoughts and Behavior in Clinical Psychology*, 14(51), 1-16. (In Persian).

- Goyette, C. H. Conners, C. K. & Ulrich, R. F. (1978). Normative data on revised Conners parent and teacher rating scales. *Journal of abnormal child psychology*, 6(2), 221-236.
- Kaiser, T. Li, J. Pollmann-Schult, M. & Song, A. Y. (2017). Poverty and child behavioral problems: the mediating role of parenting and parental well-being. *International journal of environmental research and public health*, 14(9), 981.
- Karzareh, S. Abdi, M. Heidari, H. (2015). Studying Family Functioning and the Role of Maternal Parenting Styles in Predicting Children's Behavioral Problems in Boys Aged 5 to 10 Years in Ahvaz City. *Thoughts and Behavior in Clinical Psychology*, 10(36), 17-26.
- Kim, H. Prouty, A. M. Smith, D. B. Ko, M. J. Wetchler, J. L. & Oh, J. E. (2014). Differentiation of self and its relationship with family functioning in South Koreans. *The American Journal of Family Therapy*, 42(3), 257-265.
- Jamshid zadeh, H; Mohammadzadeh, B; Bilavi, K; Mehrabi, M. (2016). Investigating the Relationship between Family Performance and Behavioral Problems of Girl Students in Dezful Elementary School. The first international conference on modern research in the field of educational sciences, psychology and social studies in Iran. (In Persian).
- Lindahl, K. M. Bregman, H. R. & Malik, N. M. (2012). Family boundary structures and child adjustment: The indirect role of emotional reactivity. *Journal of Family Psychology*, 26(6), 839.
- Liu, Q. X. Fang, X. Y. Yan, N. Zhou, Z. K. Yuan, X. J. Lan, J. & Liu, C. Y. (2015). Multi-family group therapy for adolescent Internet addiction: Exploring the underlying mechanisms. *Addictive Behaviors*, 42, 1-8.
- Liukkonen, T. (2017). The relationship between behavior problems, gender, special education status and school performance in the early grades of school.
- Lotfi, H. Parvin Pour, S. Shahrzad, N. (2019). Effects of Parenting Styles on Fundamental Movement Skills of 5 to 6 Years Old Children. *Motor Behavior*, 11(35), 133-150. doi: 10.22089/mbj.2018.4872.1567. (In Persian).

- Minaei, A. & Nikzad, S. (2017). The factor structure and validity of the Persian version of the Baumrind parenting style inventory. *Journal of Family Research*, 13(1), 92-108. (In Persian).
- Pérez-Fuentes, M. D. C. Molero Jurado, M. D. M. Barragán Martín, A. B. & Gázquez Linares, J. J. (2019). Family functioning, emotional intelligence, and values: Analysis of the relationship with aggressive behavior in adolescents. *International journal of environmental research and public health*, 16(3), 478.
- Pourtaleb, S. Ghojari Bonab, B. Ghasemzadeh, S. (2019). Effectiveness of forgiveness program on reducing externalized behavioral problems in adolescents inhabited in Tehran's Correction and Rehabilitation Center. *Empowering Exceptional Children*, 10(1), 86-96. (In Persian).
- Reilly, C. J. (2011). Attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) in childhood epilepsy. *Research in developmental disabilities*, 32(3), 883-893.
- Rahimi, M; Rahimi, F. 2015. Investigating the Relationship between Marital Satisfaction and Parents' Parenting Styles with Children's Behavioral Problems in the Early Century 3rd International Conference on Psychology and Social Sciences. (In Persian).
- Reitman, D. Hummel, R. Franz, D. Z. & Gross, A. M. (1998). A review of methods and instruments for assessing externalizing disorders: theoretical and practical considerations in rendering a diagnosis. *Clinical Psychology Review*, 18(5), 555-584.
- Schofield, T. J. Holst, M. E. & Murphy, S. K. (2016). Associations Between Parenting and Mental Health.
- Shokohi yekta, M; Parand, A. (1393). Behavioral disorders in children and adolescents. Tehran: Teymourzadeh. (In Persian).
- Weisani, M. Yailagh, M. S. Alipour, S. & Honarmand, M. M. (2015). Effectiveness of child-parent relation therapy on the symptoms of attention deficit/hyperactivity disorder (ADHD). *Journal of Family Psychology*, 2(1), 29-38. (In Persian).
- Yousefi, N. (2012). An Investigation of the Psychometric Properties of the McMaster Clinical Rating Scale (MCRS). *Quarterly of Educational Measurement*, 2(7), 91-120. (In Persian).